

Roll No.....

Total No. of Pages : 4

Total No. of Questions : 7

पूर्वमध्यमा द्वितीयखण्ड

विषय कोड : 613

पुराणेतिहासः

चतुर्थ प्रश्नपत्र

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देश : (1) प्रश्नपत्रेऽस्मिन् खण्डत्रयाः ।

(2) निर्देशानुसारेण सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः ।

(खण्ड 'क')

10

(बहुविकल्पीयाः प्रश्नाः)

1. (क) धृतराष्ट्रः कस्य पिता ?

(i) युधिष्ठिरस्य

(ii) कर्णस्य

(iii) दुर्योधनस्य

(iv) उपर्युक्तेषु कोऽपि नास्ति

(ख) कः सूतपुत्रः ?

(i) भीष्मः

(ii) कर्णः

(iii) विदुरः

(iv) दुर्योधनः

(ग) गान्धारी कस्य भार्या आसीत् ?

- (i) धृतराष्ट्रस्य
- (ii) द्रोणाचार्यस्य
- (iii) पाण्डुराजः
- (iv) विराटस्य

(घ) स्वायम्भुवमनोः पुत्रः कः ?

- (i) विराटः
- (ii) द्रोणः
- (iii) भीष्मः
- (iv) प्रियव्रतः

2. प्रदत्तपदैः उचितपदेन रिक्तस्थानं पूरयत् -

10

(क) पीताम्बरः आसीत् ।

- (i) अर्जुनः
- (ii) दुर्योधनः
- (iii) कृष्णः
- (iv) युधिष्ठिरः

(ख) भरद्वाजस्य पुत्रः आसीत् ।

- (i) कर्णः
- (ii) वसुदेवः
- (iii) भीष्मः
- (iv) द्रोणाचार्यः

(ग) शान्तनोः पुत्रः आसीत् ।

- (i) भीष्मः
- (ii) व्यासः
- (iii) द्रोणाचार्यः
- (iv) कर्णः

(घ) कुन्ती माता आसीत् ।

(i) व्यासस्य

(ii) कर्णस्य

(iii) दुर्योधनस्य

(iv) विदुरस्य

(ङ) दत्तोलिः पुत्रः आसीत् ।

(i) अगस्तस्य

(ii) ब्रह्मणः

(iii) भीष्मस्य

(iv) पुलस्तस्य

3. अधोलिखितेषु उपयुक्तं युग्मं मेलयन्तु -

10

(क) पाण्डुराजः पत्नी - पाञ्चाली ।

(ख) सत्यवादी महात्मा अजमीढनन्दनः अजातशत्रुः - अर्जुनः ।

(ग) पितामहः - युधिष्ठिरः ।

(घ) अभिमन्योः माता - कुन्ती ।

(ङ) सव्यसांची - भीष्मः ।

4. प्रदत्तेषु सत्यं/असत्यं वा लिखन्तु :-

10

(क) प्रियव्रतस्य गुरुः नारदः आसीत् ।

(सत्यं/असत्यं)

(ख) भारतवर्षस्य उत्तरदिशि समुद्रः अस्ति ।

(सत्यं/असत्यं)

(ग) कथं हि पुत्रं पाण्डुवार्थं त्यजेयम् इत्युक्तिः धृतराष्ट्रस्य ।

(सत्यं/असत्यं)

(घ) अनघ ! इति सम्बोधनेन अर्जुनः धृतराष्ट्रेण आदृतः ।

(सत्यं/असत्यं)

(ङ) हिडम्बा भीमस्य पत्नी आसीत् ।

(सत्यं/असत्यं)

5. एकशब्देन उत्तरयन्तु :-

10

(क) प्रियव्रतस्य पिता कः आसीत् ?

- (ख) गान्धार्याः भ्राता कः आसीत् ?
 (ग) श्रीभद्रभागवत्पुराणस्य प्रणेता कः ?
 (घ) पुराणां संख्या कति ?
 (ङ) भारतवर्षस्य “भारत” इति नाम कस्य नाम्ना अभवत् ?

(खण्ड 'ख')

(लघूत्तरीयाः प्रश्नाः)

6. (क) कस्याप्येकस्य श्लोकस्य सन्दर्भपुरस्सरं संस्कृतभाषायां व्याख्या कार्या :- 5
 भवायनाशाय च कर्म कर्तुं, शोकाय मोहाय सदाभयाय ।
 सुखाय दुःखाय च देहयोगमव्यक्तदृष्टं जनताङ्गधत्ते ॥

अथवा

भौमं दिव्यं मानुषं च, महित्वं कर्मयोगजम् ।

यश्चक्रेनिरयौपम्यं, पुरुषानुजनप्रियः ॥

- (ख) प्रियव्रतस्य दशपुत्राणां नामोल्लेखं कुर्वन्तु । 5
 (ग) सप्तद्वीपानां नामोल्लेखं कुर्वन्तु । 5
 (घ) प्रियव्रतचरितं भागवतानुसारेण वर्णयन्तु । 5

(खण्ड 'ग')

(दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः)

7. (क) धृतराष्ट्र-विदुरसंवादस्य वर्णनं महाभारतानुसारेण कुर्वन्तु । 15

अथवा

महाद्वीपानां संक्षिप्तवर्णनम् अग्निपुराणानुसारेण कुर्वन्तु ।

- (ख) विदुरस्य जीवनचरितं संक्षेपेण वर्णयन्तु । 15

अथवा

भारतवर्षस्य वर्णनम् संस्कृतभाषायां संक्षेपेण कुर्वन्तु ।